

- Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Övriga nämnder
Förvaltning

Delprogram Civil beredskap 2024–2027

Fastställt av kommunfullmäktige, 2024-01-25 § 9

Delprogram Civil beredskap 2024-2027

Delprogram till Program för trygghet och säkerhet

Reviderad 2023 - Antaget i Kommunfullmäktige 2024-01-25

Delprogrammet civil beredskap 2024-2027 har tagits fram av tjänstepersoner på Räddningstjänsten Jönköpings kommun.

Kontaktperson

Samuel Nyström, räddningschef

Elin Isfall, brandingenjör och avdelningschef säkerhet- och krisberedskapsavdelningen

Innehåll

INLEDNING	6
Delprogrammets struktur	7
DET SVENSKA CIVILA BEREDSKAPSSYSTEMET	8
Krisberedskap	8
Civilt försvar	8
Civil beredskap	9
Totalförsvar	9
Ansvar och roller	9
DEL 1: JÖNKÖPINGS KOMMUN UNDER FREDSTID	11
Övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap	11
Kommunens förmåga vid kriser i fred	11
Övergripande styrning i kommunala förvaltningar och bolag	14
Krisstödssamordning, POSOM	17
Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalyser	18
Kommunens ambitioner i arbetet med geografiskt områdesansvar	21
DEL 2: JÖNKÖPINGS KOMMUN UNDER HÖJD BEREDSKAP OCH KRIG	23
Övergripande mål och inriktning för arbetet med civilt försvar	23
Ansvarsfördelning under höjd beredskap	23
Kommunens arbete med krigsplacering	25
Lagbestämmelser	26
Kommunens beredskapsplanering	28
Säkerhetsskydd	28
SATSNINGAR OCH PLANERING INOM CIVIL BEREDSKAP UNDER 2024-2027	33

Inledning

Detta delprogram tillhör *Program för trygghet och säkerhet 2024-2027* och utgör styrdokument för Jönköpings kommuns arbete med civil beredskap. Delprogrammet syftar till att skapa en gemensam inriktning och samsyn i Jönköpings kommun vid fredstid, höjd beredskap och ytterst krig. Delprogrammet tydliggör ansvar och övergripande krav gällande beredskapsplanering i såväl fredstid som under höjd beredskap. Till delprogrammet finns en *Plan för civil beredskap* där kommunens hantering av extraordinär händelse i fred samt krigsorganisation och tillkommande uppdrag under höjd beredskap beskrivs.

Staten, företrädd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tecknat en överenskommelse (MSB 2022-15507, SKR 2022/00754) som reglerar ersättning och uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar under perioden 2018-2020 med revideringar till och med 2023.

Kommunerna, länsstyrelserna och MSB ska tillsammans arbeta för att öka samhällets krisberedskap på lokal nivå. En god utveckling av krisberedskapen ska bygga på ett nära samarbete mellan staten, SKR och kommunerna.

Följande dokument ska enligt *Överenskommelse för kommunernas krisberedskap* antas senast 31 december under den nya mandatperiodens första år:

- Styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap, ska beslutas av kommunfullmäktige
- Reglementet för krisledningsnämnden, ska beslutas av kommunfullmäktige
- Instruktionen för kommundirektören vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap, ska beslutas av kommunstyrelsen
- Plan för hantering av extraordinära händelser, ska beslutas lägst av stadsdirektören
- Utbildnings- och övningsplan, ska beslutas lägst av stadsdirektören

Prioriterade uppgifter för kommunerna enligt *Överenskommelse för kommunernas arbete med civilt försvar*:

- Kompetenshöjning gällande civilt försvar
- Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet.
- Krigsorganisation och dess bemanning

Uppgifterna utgår från:

- *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)*,
- *Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)*,
- *Kommunallagen (2017:725)*,
- *Säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2021:955)*.

Delprogrammets struktur

Delprogrammet inleds med en beskrivning av det civila beredskapssystemet och där-
efter är delprogrammet uppdelat i två delar. Del ett behandlar kommunens arbete
under fredstid vari mål och inriktning, kommunens förmåga, övergripande styrning
i förvaltningar och bolag, processen för risk- och sårbarhetsanalysen samt ambicio-
ner i arbetet med geografiskt områdesansvar beskrivs. I del två behandlas kommu-
nens arbete under höjd beredskap och krig. Där finns avsnitt om lagbestämmelser,
beredskapsplanering, krigsplacering och säkerhetsskydd. Avslutningsvis presenteras
kommande mandatperiods satsningar inom civil beredskap.

Det svenska civila beredskapssystemet

Krisberedskap

Krisberedskap handlar om förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer. Förmågan byggs upp genom bland annat utbildning, övning samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris. Utgångspunkten är att hela samhället gemensamt och inom sina respektive områden tar ansvar för och utvecklar krisberedskapsarbetet. I detta ligger också att enskilda människor utifrån sina egna förutsättningar tar ansvar för sin säkerhet. Arbetet sker på alla nivåer: lokalt, regionalt och nationellt, men också på EU-nivå och internationellt.

Civilt försvar

Civilt försvar handlar om hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig. Civilt försvar är det arbete som görs av statliga myndigheter, kommuner och regioner, privata företag och frivilligorganisationer. Arbetet syftar till att skydda civilbefolkningen och att exempelvis sjukvård och transporter fungerar vid krigsfara och krig. Vid krigsfara och krig ska det civila försvaret också kunna stödja Försvarsmakten.

Civil beredskap

Civil beredskap är ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar. Det civila försvaret och krisberedskapen ska förstärka varandra i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser. Den yttersta krisen, det vill säga ett väpnat angrepp, är dimensionerande för den civila beredskapen. Ytterst syftar den civila beredskapen till att förbereda oss på alla slags samhällsstörningar som riskerar att skada oss.

Det som ska värnas är samhällets grundläggande skyddsvärden:

- människors liv och hälsa,
- samhällets funktionalitet,
- demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter,
- miljö och ekonomiska värden,
- nationell suveränitet.

Totalförsvar

Totalförsvar är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Under högsta beredskap är totalförsvar all verksamhet som då ska bedrivas. Totalförsvaret består av det militära försvaret och det civila försvaret.

Det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet.

Ansvar och roller

Civilt försvar och krisberedskap regleras i lagar och förordningar. Fördelningen av ansvar och roller bygger även på grundläggande principer, vilka presenteras nedan. Vissa myndigheter har mer ansvar än andra, men alla har ett ansvar att minska sårbarheter och värna samhällets grundläggande skyddsvärden utifrån sitt verksamhetsansvar.

När en samhällsstörning inträffar finns det inte en särskild krisorganisation som tar över hanteringen, däremot kan verksamheten behöva gå upp i stab eller aktivera en särskild krisledning. Alla som berörs av händelsen bidrar utifrån sitt ansvarsområde. Detta förväntas även av företag och privatpersoner. Det är grunden för den civila beredskapen.

Arbetet med civil beredskap bygger på följande tre grundläggande principer:

- Ansvarsprincipen – att den som har ansvar för en verksamhet i normala situationer också har motsvarande ansvar vid störningar i samhället. Aktörer har även ett ansvar att agera även i osäkra lägen. Den utökade ansvarsprincipen innebär att aktörerna ska stödja och samverka med varandra.
- Närhetsprincipen – att samhällsstörningar ska hanteras där de inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga.
- Likhetsprincipen – att aktörer inte ska göra större förändringar i organisationen än vad situationen kräver. Verksamheten ska under samhällsstörningar fungera som vid normala förhållanden, så långt det är möjligt.

Vissa myndigheter har ett särskilt ansvar för samordning. Det handlar om vissa myndigheter på central nivå som samordnar arbetet inom sektorer där olika myndigheter ingår.

Det finns också en samordning på olika nivåer, i det så kallade geografiskt områdesansvaret:

- Lokal nivå (kommuner),
- regional nivå (länsstyrelser),
- högre regional nivå (länsstyrelser är indelade i sex civilområden där en länsstyrelse har ett utökat ansvar för civilt försvar och för samordning med det militära försvaret),
- nationell nivå (regeringen, där myndigheter stödjer regeringen i hanteringen). MSB har en särskild roll att både hålla samman arbetet mellan olika sektorer och stödja regeringen när det inträffar kriser och andra allvarliga händelser.

Del 1: Jönköpings kommun under fredstid

Övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap

I samhällets krisberedskap ingår att upprätthålla de grundläggande och samhällsviktiga funktionerna även vid en svår påfrestning. Arbetet består dels av förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder och dels av en krishanteringsförmåga när något omfattande väl händer.

Målen för svensk krisberedskap är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet,
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Krisberedskap bygger på att samhällets normala, dagliga verksamhet förebygger och hanterar olyckor och mindre omfattande störningar. Vid allvarliga händelser eller kriser i samhället kan resurserna förstärkas. Krisberedskapen är alltså den förmåga som skapas i många aktörers dagliga verksamhet och inte i en utpekad organisation eller hos en aktör.

Kommunens förmåga vid kriser i fred

Den samhällsviktiga verksamheten som kommunen ansvarar för behöver skapa en lokal förmåga att hantera situationer under första dagen/dygnet med begränsad hjälp från övriga delar av kommunen. För att klargöra dessa behov behöver verksamheten genomföra kontinuitetshantering.

Kommunfullmäktige fattade i april 2022 beslut om att höja kommunens förmåga att bedriva kommunens samhällsviktiga verksamhet samt sörja för allmänhetens grundläggande behov i form av trygghetspunkter. Dimensionerande scenario för kriser i fredstid är ett bortfall av elförsörjning samt alla externa leveranser under sju dygn och de konsekvenser som följer av detta. Satsningen på förstärkt krisberedskap löper under tre år och ska vara genomförd 2024.

Jönköpings kommun kommer efter 2024 ha förmåga att under sju dygn:

- Upprätta och driva trygghetspunkter på 20 platser i kommunen
- Driva samhällsviktig verksamhet med hjälp av reservkraft
- Värma upp äldreboenden, gruppboenden samt vissa skolor
- Driva ett antal storkök
- Ha säkerställd tillgång av bränsle för elverk och fordon
- Ha god förmåga till ledning, samordning och kommunikation

Förstärkt krisberedskap Jönköpings kommun

80 tal särskilda boende förses med krislädor och nödvärme

13 skolor med förstärkt förmåga förses med krislädor och nödvärme

20 trygghetspunkter förses med krislädor och nödvärme

Stadsnät, IT infrastruktur och kommunikation förses med reservkraft och förstärkt skydd mot cyberattacker

Vatten och avloppssystem förstärks

Satsning under perioden 2022-2024

Trygghetspunkter

Då den enskildes förmåga inte räcker till kan kommunen behöva ge stöd på olika sätt. Kommunen har 20 geografiskt utspridda trygghetspunkter som med mobil reservkraft och nödvatten ska kunna tillgodose invånarnas basala behov när den egna bostadens funktioner är satta ur spel. Vid en trygghetspunkt ska den enskilde kunna erbjudas värme, aktuell information, krisstöd, dricksvatten samt kunna ladda sin mobiltelefon. Från trygghetspunkten ska det också finnas möjlighet att larma polis, ambulans och räddningstjänst.

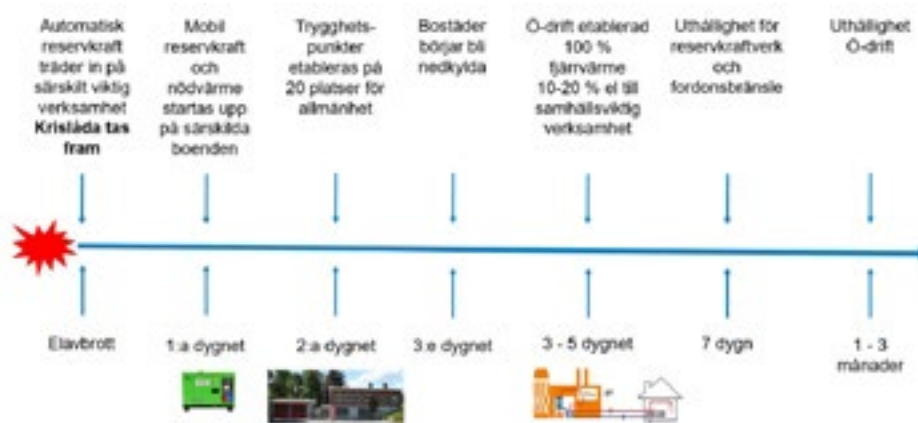
Skolor med förstärkt förmåga att fungera under samhällskriser

Kommunen kan tillhandahålla barnomsorg för familjer som har samhällsviktiga arbetsuppgifter och som behöver tillgång till barnomsorg även under samhällskriser. För detta ändamål finns 13 skolor med en förstärkt förmåga att kunna fungera under samhällskriser.

Infrastruktur

Jönköpings kommun svarar för försörjning av dricksvatten för den egna kommunen samt för Habo kommun. Denna produktion är robust och förstärks ytterligare bland annat genom byggnation av nytt vattenverk. Jönköping Energi AB försörjer Jönköping och på sikt Habo kommun med fjärrvärme samt distribuerar el till abonnenter med Jönköping Energi som nätägare. När ö-drift är etablerat kommer Jönköping Energi lokalt att kunna producera fjärrvärme och el till kunder inom deras nät. Då elproduktionen motsvarar 10-20 % av normal förbrukning kommer elen prioriteras till samhällsviktig verksamhet. För att säkerställa kommunikationen till och från exempelvis trygghetspunkter under samhällskriser finns särskilda radioterminaler.

Åtgärder vid elavbrott

Kommunens planering för åtgärder i samband med omfattande avbrott i elförsörjning. I verksamhetsansvaret ligger att varje verksamhet måste klara första dagen/dygnet som verksamheten bedrivs utan hjälp från andra. Efter 24 timmar ska mobil reservkraft och nödvärme vara uppstartad. Trygghetspunkter ska kunna öppnas inom 48 timmar. När satsningen på Ö-drift är etablerad kommer kommunens samhällsviktiga verksamhet att ha betydligt längre uthållighet än en vecka. Särskilda boenden inkluderar äldreboende och boende inom funktionshinderomsorgen.

Den enskildes hemberedskap

Enskilda personer, företag och organisationer behöver ha en grundläggande förmåga att under sju dygn klara de påfrestningar som kriser kan föra med sig. Bortfall av el, värme, datakommunikation, telefoni och vatten kan bli följden av olika händelser. När påverkan drabbar riktigt många kan samhällets resurser vara otillräckliga och därför bör en egen grundberedskap finnas hos alla.

Övergripande styrning i kommunala förvaltningar och bolag

Krisberedskap behöver involvera både den kommunala förvaltningen och de kommunala bolagen. Varje förvaltning och bolag ansvarar för och driver sitt eget arbete inom krisberedskap medan samordningsansvaret ligger på kommunstyrelsen och ledningsutskottet. Kommunen arbetar med kontinuitetshantering som ett systematiskt arbets sätt i de kommunala samhällsviktiga verksamheterna.

Förvaltningar och bolag ska delta i följande delar av kommunens arbete inom krisberedskap:

- Kommunens övergripande arbete med risk- och sårbarhetsanalyser,
- kommunövergripande planering,
- utbildnings- och övningsverksamhet,
- rapportering vid förestående eller inträffad händelse,
- krisledningsorganisationen vid inträffad händelse,
- utvärdering efter inträffad händelse eller åtgärdsplan efter övning,
- självständigt arbete med till exempel risk- och sårbarhetsanalys, planering, utbildning, övning samt kontinuitetshantering med stöd från räddningstjänsten och
- årlig rapportering, till exempel av genomförda åtgärder och förmågeindikatorer.

Förvaltningschefsgruppen i kommunen ansvarar för att leda kommunens arbete i vardagen såväl som vid en särskild eller extraordinär händelse eller under höjd beredskap. Utöver detta ska förvaltningschefsgruppen även utgöra en intern inriktnings- och samordningsfunktion, ISF, inom kommunens geografiska område vid en händelse.

Om förvaltningschefsgruppen gör bedömningen att en händelse inte kan hanteras i ordinarie strukturer kan rekommendationen till kommunstyrelsens ordförande bli att krisledningsnämnden behöver träda i kraft. Efter detta fortsätter förvaltningschefsgruppen att leda arbetet i kommunen utifrån krisledningsnämndens beslut och inriktning.

Den kommunövergripande samordningen av krisberedskap, brottsförebyggande arbete, internt skydd, säkerhetsskydd samt skydd mot olyckor sker på uppdrag av kommunstyrelsen och är organisatoriskt placerad på räddningstjänsten. Räddningstjänsten ska stödja förvaltningarnas arbete samt svara för den kommunövergripande planeringen.

Räddningstjänsten har en tillikauppgift att fungera som kommunens tjänsteperson i beredskap (TIB) och ansvarar för att dygnet runt bevaka särskilda händelser och för att aktivera kommunens organisation för krisledning.

Kommunen ska efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering både utifrån verksamhetsansvaret men även det geografiska områdesansvaret. Detta underlag ska användas i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen.

Hantering av extraordinära händelser

Lagen definierar en extraordinär händelse (1 kap. 4 § 2006:544) på följande sätt:

”Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller landsting”

Om förvaltningschefsgruppen gör bedömningen att en händelse inte kan hanteras i ordinarie strukturer kan rekommendationen till kommunstyrelsens ordförande bli att krisledningsnämnden behöver träda i kraft. Det är kommunstyrelsens ordförande, i sin roll som ordförande i krisledningsnämnden, som formellt fattar beslut om att denna träder i kraft. Liksom lagen syftar detta till att kommunen ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera särskilda händelser i fred. Genom detta uppnår kommunen också en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämndens/kommunstyrelsens ordförande kan fatta beslut om att krisledningsnämnden träder i kraft vid en extraordinär händelse. Detta beslut kan underlätta förvaltningschefsgruppens arbete vid en extraordinär händelse.

Indikatorer på att ett beslut om att krisledningsnämnden ska träda i kraft är följande:

- Behov av brådskande beslut som rör flera nämnder,
- behov av prioritering av resurser mellan nämnder,
- behov av stöd till enskilda,
- bistånd mellan kommuner.

Om krisledningsnämnden träder i kraft har den i uppgift att inrikta och prioritera arbetet inom det geografiska området. Kommunstyrelsens ledningsutskott, bestående av kommunalråden, utgör krisledningsnämnd.

Krisledningsförmåga

Jönköpings kommun aktiverar delar av krisledningsorganisationen flera gånger per år, i samband med krisstödsinsatser, vädervarningar eller andra mindre händelser som kan utvecklas till kriser. Varje förvaltning ansvarar för sitt verksamhetsområde och räddningstjänsten har en särskild roll att samordna arbetet och bevaka utvecklingen utifrån kommande riskbilder. Vid händelser fattar förvaltningarna koordinerade beslut utifrån en samlad lägesbild. En välfungerande krisinformation är en viktig faktor vid inträffade kriser.

Kommunen ska ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörningar (till exempel WIS och Rakel).

Kommunen ska ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

En kommun med god krisledningsförmåga uppnås genom:

- att en fungerande omvärldsanalys och larmmottagning ser till att potentiella risker bedöms,
- att under en kris så långt som möjligt bygga på det som gäller vid normala förhållanden,
- samordning och att en samlad lägesbild finns i hela organisationen och det geografiska området,

- att kommunen tillser att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden också gör det i en krissituation,
- att kommunen har en väl fungerande kriskommunikation.

Krisstödssamordning, POSOM

I Jönköpings kommun finns en krisstödsverksamhet, benämnd POSOM (Psykiskt och socialt omhändertagande). Kommunens målsättning med POSOM är att förebygga psykisk ohälsa och motverka negativa krisreaktioner genom att erbjuda och organisera krisstöd i akuta situationer.

I POSOM ingår primärt personal från socialtjänsten, räddningstjänsten och utbildningsförvaltningen. Arbetet sker i nära samverkan vid krisstödsärenden mellan sjukvården genom krisstödssamordnaren, polisen och kommunen. I arbetet finns också en nära samverkan med trossamfund och sjukhuskyrkan.

Formen för samverkan är nätverk som även omfattar psykiatriska akutenheten, akutmottagningen, vårdcentraler, ambulanssjukvården, större arbetsgivare, företagshälsovård, kyrkor och samfund med flera. Sammankallande och kontaktperson för kommunens POSOM är tjänsteperson i beredskap (TIB) för Jönköpings kommun.

En kommun med bra omhändertagande vid kriser uppnås genom:

- att drabbade får stöd av anhöriga, skolpersonal, arbetskamrater, arbetsgivare, frivilliga organisationer, trossamfund och vårdinrättningar,
- att arbetsgivare samt verksamhetsansvariga i förväg planerar för omhändertagande vid kriser och har etablerade kontakter med företagshälsovård och andra liknande resurser,
- att kommunen bedömer behov av krisstöd och tillser att hjälp ges i de fall de personliga nätverken är otillräckliga samt
- att kommunen upprättar informations- och stödcentrum samt samverkar med de övriga organisationer som berörs av en allvarlig händelse.

Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalyser

Kommunen ska senast den 31 oktober under det första kalenderåret efter ordinarie val till kommunfullmäktige sammanställa och rapportera resultatet av sitt arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) till länsstyrelsen. Risk- och sårbarhetsanalysen inleds med en beskrivning av kommunen och dess geografiska område. I kommunens RSA identifieras samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område samt kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet. Utefter detta underlag identifieras och analyseras risker, sårbarheter och brister i kommunens förmåga. Slutligen identifieras behov av åtgärder utefter genomförd analys som mynnar ut i ett antal prioriterade områden att arbeta vidare med för att stärka kommunens förmåga och resiliens. Risk- och sårbarhetsanalysen sammanställs utifrån kraven i *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)* samt MSB:s föreskrift för att:

- ge underlag för planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet,
- ge beslutsstöd för beslutsfattare och verksamhetsansvariga,
- ge underlag för information om samhällets risker och sårbarheter till allmänheten,
- bidra till att ge en bild över de risker och sårbarheter som finns i samhället som kan påverka kommunens verksamhet och samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.

Samhällsviktig verksamhet

MSB har definierat samhällsviktig verksamhet som verksamheter, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer viktiga samhällsfunktioner. En viktig samhällsfunktion är en sådan samhällsfunktion som är nödvändig för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

- Grundläggande behov handlar om det som behövs för att överleva, till exempel, mat, vatten, värme, vård, omsorg och kommunikation.
- Värden ska i denna kontext tolkas som det vi som samhälle värdesätter mest och tycker är viktigast att skydda, så som människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, demokrati, rättssäkerhet samt mänskliga fri- och rättigheter, miljö, ekonomiska värden samt vår nationella suveränitet.
- Säkerhet handlar om vår nationella säkerhet och suveränitet samt att värna om fred, vår demokrati och frihet.¹

Samhällsviktiga verksamheter är sådana verksamheter som behövs för att vårt samhälle ska fungera, så som dricksvattenförsörjning, sjukvård eller elförsörjning. Om det blir störningar i dessa drabbas ofta kommunens invånare på olika sätt och ibland medför störningarna stora konsekvenser. Därför är det angeläget att verksamheterna fungerar oavsett vad som inträffar i kommunen.

Samhällsviktig verksamhet drivs i många fall av kommunen men det finns även andra aktörer. Ofta är olika verksamheter beroende av varandra då störningar i en verksamhet många gånger leder till avbrott i andra. Ett exempel som leder till störning är strömavbrott då det mesta idag är beroende av el.

För att upprätthålla de samhällsviktiga verksamheterna i Jönköpings kommun, vid olika händelser, krävs ett strukturerat arbete inom respektive verksamhet. I och med beroendena mellan olika verksamheter kan arbetet behöva samordnas, både mellan kommunens egna verksamheter och gentemot andra aktörer. Grunden för arbetet är att identifiera samhällsviktig verksamhet samt dess beroenden och att sedan samarbeta systematiskt för att öka dess förmåga att klara av och motstå störningar.

Utgångspunkt för arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet är att identifiera dessa verksamheter, vilka är redovisade i risk- och sårbarhetsanalysen. Denna identifiering är en utgångspunkt inför fortsatt arbete inom respektive verksamhet.

Samhällsviktig verksamhet i kommunen upprätthålls genom att:

- kartlägga beroenden mellan samhällsviktiga verksamheter samt analysera konsekvenser av störningar, som ett underlag för åtgärder och beredskapsplanering,

¹ Definitionen är hämtad från MSB1844 – oktober 2021

- genomföra åtgärder och beredskapsplanering för att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid störningar,
- arbeta systematiskt och strategiskt med kontinuitetshantering för att skydda samhällsviktiga verksamheter och genomföra nödvändiga åtgärder samt
- samverka med externa samhällsviktiga aktörer som påverkar kommunens geografiska område.

Kontinuitetshantering

Arbetet med kontinuitetshantering görs löpande och omfattar översiktligt en analysfas där man fastställer vad som alltid måste fungera, det vill säga vilka processer som är kritiska. Därefter kartläggs beroenden och vilka konsekvenser en störning får över tid. Denna kartläggning ger dels ett underlag i det förebyggande arbetet, men även ett underlag för att kunna tolka och analysera skeendet vid en särskild händelse som påverkar verksamheten.

Därefter går man igenom vilka skydd, reservrutiner med mera som finns för att slutligen ha ett underlag för vidare åtgärder och planer vid störningar etc. Detta syftar också till att stärka det förebyggande arbetet men även som underlag för vilka åtgärder som behöver vidtas vid en särskild händelse som påverkar verksamheten.

Kommunens ambitioner i arbetet med geografiskt områdesansvar

Kommunen har både sitt geografiska områdesansvar och ett behov av att samverka och uppnå samordning med andra aktörer inom kommunens geografiska område.

F-samverkan

I det regionala perspektivet samarbetar kommunen med andra kommuner inom länet, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Polismyndigheten, Region Jönköpings län, Försvarsmakten och övriga myndigheter för att ta det geografiska områdesansvaret. Detta görs inom organisationen för det som kallas F-samverkan.

F-samverkan är länets gemensamma forum före, under och efter särskilda händelser. Samverkan syftar främst till att samordna arbetet inom länet men är också länets gemensamma kontaktyta gentemot nationella aktörer. Det är angeläget att kommunen fortsätter vara en drivande kraft inom F-samverkan och bidrar till den fortsatta utvecklingen av det gemensamma arbetet inom F-samverkan.

Samhällsviktig verksamhet i det geografiska området

En del i arbetet med skydd av kommunens samhällsviktiga verksamhet är samverkan med externa resurser, aktörer eller verksamheter. Deltagande och utformning av det regionala arbetet faller huvudsakligen på räddningstjänsten som samordnande funktion. Det kan även beröra andra kommunala verksamheter genom deltagande i regionala seminarier och/eller workshops eller genom att det kan påverka kommunens interna arbete.

Lokal samverkan i det geografiska området

Det finns också ett behov av att utveckla en samverkan för att förbereda inför särskilda händelser tillsammans med lokala offentliga aktörer samt privata aktörer. Detta omfattar både att dela underlag och samverka i förberedelserna för att kunna hantera särskilda händelser samt att samverka om skydd av samhällsviktig verksamhet.

Det är flera verksamheter hos olika aktörer som kan definieras som samhällsviktiga. Det gäller exempelvis sjukvård, polis, el/tele-distributörer och transportsystem. Enkelt uttryckt det som alltid måste fungera för att samhällets grundläggande funktioner ska kunna upprätthållas. Flera av dessa funktioner är beroende av andra aktörer och funktioner. Det går därför inte att planera den samhällsviktiga verksamheten för varje enskild aktör isolerat. Behovet av att ta reda på vilka beroenden som är kritiska och vilka funktioner som behöver säkras upp är ett gemensamt intresse för olika aktörer.

Samverkan med frivilliga

Jönköpings kommun har genom F samverkan ingått en överenskommelse med frivilliga försvarsorganisationer om en regional resursgrupp, RRG. Rersursgruppen har förmåga att stödja kommunen med främst logistik i samband med samhällsstörningar.

I Jönköpings kommun finns också en väl organiserad samverkan med civilsamhället genom Kultur- och fritidsförvaltningens försorg. Civilsamhället och dess föreningsliv utgör en resurs i vid samhällsstörningar.

Del 2: Jönköpings kommun under höjd beredskap och krig

Övergripande mål och inriktning för arbetet med civilt försvar

Kommunens del av totalförsvaret utgörs av det civila försvaret. Arbetet med civilt försvar handlar om att vid krigshot eller krig kunna skydda och säkerställa viktiga samhällsfunktioner.

Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Ansvarsfördelning under höjd beredskap

Höjd beredskap

Är Sverige i krig råder högsta beredskap. Krisledningsnämnden har ingen funktion under höjd beredskap. Höjd beredskap är samlingsbegreppet för skärpt och högsta

beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som ska bedrivas. Regeringen fattar beslut om höjd beredskap för hela eller delar av landet, eller viss verksamhet. Beslutet tillkännages genom radio, tv samt på sedvanliga sätt som annan lagstiftning. För kommunen innebär nivåerna skärpt beredskap och högsta beredskap följande:

- Skärpt beredskap – Jönköpings kommun ska upprätthålla normal verksamhet så långt det är möjligt. Nämnder och styrelser ansvarar för att vid behov göra nödvändiga anpassningar samt vidta de särskilda åtgärder avseende planering, inriktning av verksamheten, personalfrågor och övriga resurser som anges i respektive nämnds och styrelses beredskapsplan. Nämnder och styrelser ska även planera för och vidta nödvändiga förberedelser inför högsta beredskap. Vid behov kan kommunstyrelsen besluta om vissa tillkommande uppdrag inom ramen för den fredstida organisationen. Kommunstyrelsen kan även besluta att Jönköpings kommun ska övergå från ordinarie organisation till krigsorganisation, vilket inkluderar samtliga uppdrag.
- Högsta beredskap – Jönköpings kommun ska övergå till krigsorganisation, som inkluderar tillkommande uppdrag och samtliga beredskapsplaner aktiveras. Totalförsvaret är all samhällsverksamhet som ska bedrivas. Jönköpings kommun ska då fokusera samtliga resurser på att klara målen för det civila försvaret, bland annat värna civilbefolkningen, upprätthålla samhällets funktionalitet och nödvändig försörjning samt stödja Försvarmakten. Nämnder och styrelser har alltså sitt verksamhetsansvar, så långt det är möjligt.

Ansvar vid höjd beredskap

Kommunstyrelsen ska inom ramen för det geografiska områdesansvaret verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten. Kommunen ska under höjd beredskap hålla länsstyrelsen informerad om beredskapsläget. Vidare ska kommunen under höjd beredskap, i den omfattning som regeringen i särskilda fall beslutar, vidta de åtgärder som behövs för försörjningen med nödvändiga varor, medverka vid allmän prisreglering och ransonering, och medverka i övrigt vid genomförandet av åtgärder som är viktiga för landets försörjning.

Vid höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av det civila försvaret i Jönköpings kommun. Kommunstyrelsen får under höjd beredskap i vissa brådskande ärenden fatta beslut istället för kommunfullmäktige.

Varje nämnd och bolagsstyrelse ska vid höjd beredskap:

- Aktivera sin beredskapsplan (helt eller delvis) och vid varje givet tillfälle

besluta om prioriteringar, ambitionsnivå och genomförande i den egna verksamheten. Samhällsviktig verksamhet är prioriterat.

- Ställa om från fredstida organisation till krigsorganisation efter beslut.²
- Aktivera arbetet med tillkommande uppdrag för de nämnder och bolagsstyrelser som berörs, det vill säga vara redo att samverka med krigsledningen och krigsstaben kring konkreta arbetsuppgifter.
- Vid behov bidra till att bemanna Jönköpings kommuns totala krigsorganisation samt bidra med övriga resurser.

Kommunens arbete med krigsplacering

Allmän tjänsteplikt och krigsplacering

Under höjd beredskap kan regeringen besluta om allmän tjänsteplikt. Det kan gälla en viss verksamhet eller en viss del av landet. Svenska medborgare eller personer som är stadigvarande boende i Sverige och som är mellan 16 och 70 år kan komma att omfattas av allmän tjänsteplikt vid höjd beredskap. Allmän tjänsteplikt fullgörs vanligen genom att personen kvarstår i sin anställning och går till sin arbetsplats som vanligt.

Samtliga tillsvidareanställda i Jönköpings kommun och bolag är krigsplacerade via registrering hos Plikt- och prövningsverket. Det innebär att när regeringen beslutar om aktivering av allmän tjänsteplikt ska alla krigsplacerade inställa sig till tjänstgöring i enlighet med informationen i det krigsplaceringsbrev som arbetsgivaren tidigare skickat ut.

Även personal som inte är krigsplacerad omfattas av allmän tjänsteplikt. Skillnaden är att arbetsgivaren inte kan vara säker på att dessa inte har någon annan krigsplacering. När allmän tjänsteplikt är aktiverad kan anställda som inte är krigsplacerade i Jönköpings kommuns förvaltningar och bolag alltså, om det råder särskilda skäl, anvisas andra tjänsteställen än hos sin ordinarie arbetsgivare om beslut fattas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (Arbetsförmedlingen). Länsstyrelsen, i egenskap av länets högsta civila totalförsvarsmyndighet, kan under höjd beredskap besluta om att omfördela personal mellan myndigheter med representation i länet.

Under höjd beredskap kan regeringen fatta beslut om att Arbetsrättslig beredskapslag (1987:1262) ska börja gälla. Vid beredskapslarm, som meddelar att högsta beredskap råder i hela Sverige, aktiveras såväl allmän tjänsteplikt som arbetsrättslig beredskapslag per automatik.

² Kommunstyrelsen kan fatta beslut om att övergå till krigsorganisation vid skärpt beredskap. Vid högsta beredskap ska kommunen enligt lag övergå till krigsorganisation.

Arbetet med krigsplacering i fredstid

Syftet med krigsplacering är att säkerställa personalförsörjningen under höjd beredskap och bemanna den beslutade krigsorganisationen. Krigsplacering är en planeringsåtgärd för att förvaltningar och bolag ska kunna säkerställa en bemanning för de uppgifter som följer av ordinarie och tillkommande uppdrag. Stadskontoret genomför en årlig registrering av tillsvidareanställda (krigsplacering) hos Plikt- och rekryteringsmyndigheten. Vid denna årliga registrering krigsplaceras alla tillsvidareanställda som anställda under året och anställda som avslutat anställningen tas bort från registreringen. Varje förvaltning och bolag erhåller en sammanställning av vilka medarbetare som är krigsplacerade hos andra aktörer och därmed inte tillgängliga för Jönköpings kommun.

Krigsplacerade medarbetare i Jönköpings kommun ska av sin arbetsgivare ges skriftligt besked om sin krigsplacering via brev till folkbokföringsadressen. Beskedet ska innehålla uppgift om inställelseplats.

Lagbestämmelser

Primära bestämmelser som riktar sig mot detta styrdokument:

- Regeringsformen
- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- Förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.
- Lag (2003:773) om skydd mot olyckor
- Förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap.
- Lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt.
- Förordning (1995:238) om totalförsvarsplikt.
- Lag (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.
- Förordning (1988:1215) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.
- Ransoneringslag (1978:268)
- Arbetsrättslig beredskapslag (1987:1262)

- Arbetstidslag (1982:673), Arbetstidsförordning (1982:901)
- Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30), riksdagsbeslut 15 december 2020
- Kollektivavtal för krigs- och beredskapstillstånd, KB-avtalet
- Säkerhetsskyddslag (2018:585)
- Säkerhetsskyddsförordning (SFS 2021:955)

Stödjande dokument

Nedan redovisas planeringsinriktningar och underlag som behöver beaktas vid planering. Aktuella underlag finns på www.msb.se

- Handlingskraft, MSB och Försvarsmakten. Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025, MSB2020-1 626 1-3.
- Värnkraft - Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021-2025Ds 2019:8.
- Allvarstid Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023Ds 2023:19.
- Rätt person på rätt plats - offentliga aktörer: vägledning för krigsorganisation och krigsplacering, MSB1944 – april 2022.
- Planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap för Jönköpings län.
- Överenskommelse om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2023, MSB 2022-15507, SKR 2022/00754.
- Hotbildsunderlag i utvecklingen av civilt försvar, FOI Memo 5089 (typfall 1-4).
- Typfall 5: Utdragen och eskalerande gråzonsproblematik, FOI Memo 6338.
- Säkerhetspolisens vägledningar för säkerhetsskydd (www.sakerhetspolisen.se).
- Totalförsvarets författningshandbok 2021/2022, Försvarsdepartementet.
- Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar. MSB 777 – oktober 2018.
- Förutsättningar för krisberedskap och totalförsvaret i Sverige 930/2011 upplaga 2021.

Kommunens beredskapsplanering

Varje nämnd och bolagsstyrelse ska delta i arbetet med den övergripande beredskapsplaneringen. En beredskapsplan ska tas fram av respektive nämnd eller bolagsstyrelse som en del i beredskapsarbetet i fredstid och beredskapsplanen ska aktiveras när regeringen beslutar om höjd beredskap.

Beredskapsplanen ska:

- omfatta samtliga relevanta aspekter på den egna verksamheten och fungera som ett stöd när det gäller prioriteringar samt ge konkret vägledning till hur arbetet ska bedrivas,
- utgå från den kommunövergripande krigsorganisationen och fördjupat beskriva den egna verksamhetens krigsorganisation, såväl i text som i ett organisationsschema samt innehålla en bemanningsplan,
- avse såväl beredskapshöjningar efter hand som omedelbar övergång till högsta beredskap, minst omfatta följande områden:
  - Beredskapshöjning efter hand samt omedelbar övergång till högsta beredskap
  - Ledning och samband
  - Prioritering och minimikrav gällande samhällsviktig verksamhet och lagreglerad verksamhet
  - Krigsorganisation
  - Planering för tillkommande uppdrag för de nämnder och bolagsstyrelser som har utpekats ansvar
  - Bemanningsplan
  - Samverkan
  - Information/kommunikation externt och internt
  - Analys utifrån jämställdhet, barnets perspektiv, tillgänglighet och socioekonomiskt perspektiv
  - Utbildning och övning.
- uppdateras vid förändringar i den fredstida organisationen samt aktualitetsprövas en gång per år.

Säkerhetsskydd

Säkerhetsskydd är skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsklassificerade uppgifter. Säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2021:955) gäller för alla som bedriver verksamhet som är av

betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattar förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd. Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2021:1) innehåller mer detaljerade bestämmelser som kompletterar lagstiftningen.

Säkerhetsskyddsanalys

Säkerhetsskyddslagen ställer krav på att en säkerhetsskyddsanalys ska genomföras och utifrån den vidta nödvändiga åtgärder som ska dokumenteras i en säkerhetsskyddsplan. Säkerhetsskyddsanalysen är grunden för säkerhetsskydd och analysens resultat ska vara styrande för hur verksamheten planerar och vidtar relevanta säkerhetsskyddsåtgärder. En säkerhetsskyddsanalys ska genomföras vart annat år.

Säkerhetsanalysen ska tydliggöra vad som ska skyddas, mot vad och hur det ska skyddas. I säkerhetsskyddsplanen ska det framgå vilka åtgärder som ska vidtas, vem som är ansvarig för respektive åtgärd och inom vilket tid åtgärden ska vidtas. Säkerhetsskyddsåtgärderna delas in i tre områden; informationssäkerhet, personalsäkerhet och fysisk säkerhet.

Informationssäkerhet

Informationssäkerhet syftar till att skydda säkerhetsklassificerad information oavsett form och förekomst, elektronisk såväl som fysisk och ska förbygga att uppgifter röjs, ändras, görs otillgängliga eller förstörs. Det är inte begränsat till tekniska åtgärder utan gäller även för rutiner och beroende av en bra personalsäkerhet och relevanta utbildningar.

Centrala begrepp inom området är aggregerade och ackumulerade uppgifter. Aggregerade uppgifter innebär att flertalet olika typer av uppgifter samlas och tillsammans utgör ett nytt skyddsvärde. Ackumulerade uppgifter innebär en ökad volym av samma typ av uppgifter och dessa kan få ett högre skyddsvärde på grund av att det är en större samling av uppgifter.

Fysisk säkerhet

Fysisk säkerhet ska förebygga obehörigt tillträde till och skadlig inverkan på områden, byggnader och andra anläggningar eller objekt där säkerhetsklassificerade uppgifter finns eller där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs. Fysisk säkerhet handlar grundläggande om att genom ett system av personal, rutiner, byggnads- och säkerhetsteknik ge en robust förmåga att upptäcka, försvåra och hantera olika typer av angrepp.

Personalsäkerhet

Personalsäkerhet består av tre delar, säkerhetsprövning, registerkontroll och utbildning. Utbildning ska säkerställa att de personer som deltar i säkerhetskänslig verksamhet har tillräcklig kunskap om säkerhetsskydd.

Säkerhetsprövning handlar om att förebygga att personer som inte är pålitliga ur en säkerhetssynpunkt deltar i en säkerhetskänslig verksamhet eller på annat sätt tar del av säkerhetsklassificerade uppgifter. Processen med säkerhetsprövning inleds när en person anställs eller på annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet. En mer detaljerad beskrivning av processen kring säkerhetsprövning finns i *Rutin för säkerhetsprövning*, antagen av säkerhetsskyddschefen.

Konsekvenskategorier

Säkerhetsskyddad verksamhet innebär en verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller en verksamhet som omfattas av ett för Sverige förpliktiggande internationellt åtagande om säkerhetsskydd. I arbetet med säkerhetsskydd ska verksamheten identifiera anläggningar, objekt, system eller liknande verksamhet som har betydelse för Sveriges säkerhet utifrån vilken typ av skada en antagonistisk handling medför. Identifieringen sker enligt följande konsekvenskategorier:

- *Skada för Sveriges yttre säkerhet.* Förmågan att upprätthålla nationellt försvar (territoriell suveränitet) samt Sveriges integritet, oberoende och handlingsfrihet (politisk självständighet).
- *Skada för Sveriges inre säkerhet.* Förmågan att upprätthålla och säkerställa grundläggande strukturer som det demokratiska statsskicket, rättsväsendet och den brottsbekämpande förmågan på nationell nivå. Handlar till stor del om att skydda särskilt kritiska anläggningar, funktioner och informationssystem.
- *Skada på nationellt samhällsviktig verksamhet.* Verksamheter som rör leveranser, tjänster och funktioner som är nödvändiga för samhällets funktionalitet på nationell nivå. Återfinns till stor del inom sektorerna energiförsörjning, livsmedelsförsörjning, elektroniska kommunikationer, vattenförsörjning, transporter och finansiella tjänster.

- *Skada för Sveriges ekonomi.* Verksamheter nödvändiga för den nationella betalformågan och där en ekonomisk skada kan få negativa konsekvenser för Sveriges suveränitet, handlingsfrihet och oberoende.
- *Skadegenererande verksamhet.* Verksamheter där antagonistisk handling medför direkt eller indirekt skada på andra säkerhetskänsliga verksamheter på nationell nivå genom påverkan på liv, hälsa och infrastruktur.

Konsekvensnivå

Säkerhetskänslig verksamhet som identifierats tillhöra en konsekvenskategori ska graderas utifrån konsekvensnivåer:

- Nivå A: Synnerligen allvarlig skada för Sveriges säkerhet
- Nivå B: Allvarlig skada för Sveriges säkerhet
- Nivå C: Inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet
- Nivå D: Enbart ringa skada för Sveriges säkerhet

Säkerhetsklassificerade uppgifter

Säkerhetsklassificerade uppgifter utgörs av uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig.

Säkerhetsklassificerade uppgifter delas in i fyra säkerhetsklasser utifrån vilken skada för Sveriges säkerhet som kan uppstå om de röjs:

- Kvalificerat hemlig (synnerligen allvarlig skada)
- Hemlig (allvarlig skada)
- Konfidentiell (inte obetydlig skada)
- Begränsat hemlig (ringa skada)

Skyldigheter vid exponering av säkerhetskänslig verksamhet

Statliga myndigheter, kommuner och landsting som avser genomföra en upphandling och ingå avtal om varor, tjänster eller byggtreprenader ska säkerställa att det i ett säkerhetsskyddsavtal framgår hur kraven på säkerhetsskydd tillgodoses av leverantören.

Innan säkerhetskänslig verksamhet exponeras för en annan aktör behöver verksamhetsutövaren vidta åtgärder för att säkerställa att säkerhetsskyddet inte försämras vid exponeringen. I stora drag innebär detta att

- Identifiera berörda skyddsvärden,
- analysera dem och
- identifiera vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas till följd av det planerade förfarandet.
- Verksamhetsutövaren behöver också pröva om förfarandet är lämpligt med hänsyn till Sveriges säkerhet.

Om det i upphandlingen förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre eller om upphandlingen i övrigt avser eller ger leverantören tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet så måste ett säkerhetsskyddsavtal upprättas enligt vägledning från SÄPO.

Genom att ingå ett säkerhetsskyddsavtal förbinder sig leverantören att uppfylla ställda säkerhetsskyddskrav. En av de viktigaste säkerhetsskyddsåtgärderna är att säkerhetsskyddsavtalet ska utgöra en grund för att besluta om vilka anställningar eller annat deltagande hos leverantören som ska placeras i säkerhetsklass. Verksamhetsutövaren har ansvaret att kontrollera att leverantören följer säkerhetsskyddsavtalet.

Satsningar och planering inom civil beredskap under 2024-2027

Nedanstående satsningar ska genomföras av respektive förvaltning i berörda nämnder och beaktas i den årliga budgetprocessen. De utgår från sårbarheterna som identifierats i kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) och i kontinuitetshanteringen som utgör en del av RSA-arbetet. Satsningarna syftar till att öka kommunens förmåga att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser och höjd beredskap.

Följande satsningar ska genomföras under mandatperioden 2024-2027:

- Planlägga och skapa rutiner för kommunens trygghetspunkter, samt öva nödvändig personal (KFN).
- Upprätta och ajourhålla planer för inkoppling av reservkraft, nödvatten samt bränsleförsörjning av reservkraft i samband med elavbrott, samt öva nödvändig personal (TN).
- Genomföra kontinuitetshantering avseende samhällsviktig verksamhet i samtliga förvaltningar, varje mandatperiod (samtliga nämnder).
- Upprätta en plan för räddningstjänst under höjd beredskap (SBN).
- Upprätta en krigsorganisation och tillse att tillräckligt antal medarbetare finns tillgängliga under höjd beredskap (KS).
- Uppfylla kommande överenskommelser och lagstiftningar inom området civil beredskap (samtliga nämnder).
- Verka för en utvecklad privat-offentlig samverkan inom civil beredskap (KS).
- Fortsatt arbeta för att etablera förmågan att producera el och fjärrvärme i lokal så kallad Ö-drift inom kommunen. Detta för att bl.a. möjliggöra leverans av el och fjärrvärme till samhällsviktig verksamhet under avbrott i elnät. En avsiktsförklaring finns upprättad (KS).

- Stärka kommunens förmåga avseende säkerhetsskydd (samtliga nämnder).
- Genomföra kompetenshöjning inom civil beredskap för utvalda befattningar inom kommunens organisation. (KS)
- Stärka kommunens förmåga att hantera IT-incidenter och angrepp från en främmande aktör. Bidra till verksamhetens kontinuitetsarbete att hantera IT-incidenter genom ett förbättrat informations- och IT-säkerhetsarbete. (KS)

